

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

28 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători:

Valeriu Doagă, Ion Druță,

Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Societatea pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro”, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro” împotriva lui Tatiana Edu privind obligarea de a prezenta ștampila și actele societății,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015,

C O N S T A T Ă :

Reclamantul “Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA, la 01.08.2013, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Tatiana Edu privind obligarea de a prezenta ștampila și actele societății.

Prin cererea din 14.05.2015 (f.d.36), reclamantul și-a concretizat cerințele, solicitînd obligarea pârtei Tataiana Edu se restituie reclamantului următoarele documente: Fișele de inventar privind evidența mijloacelor fixe; Borderou de evidență a MF perioada 01/01/2007-31/12/2012; Documente justificative privind intrarea MF, dreptul de proprietate asupra MF (contract vânzare-cumpărare); Registrul livrărilor 01/01/2007- 31/12/2012; Inventarierea decontărilor cu debitorii 01/01/2007-31/12/2012; Acte de verificare cu debitorii, dacă sunt datorii; Jurnal order, borderouri în care se reflectă decontările cu Debitorii; Contracte și anexe la ele; Dispoziții de încasare 01/01/2007- 31/12/2012; Dispoziții de plată 01/01/2007-31/12/2012; Registrul de casă 01/01/2007- 31/12/2012; Inventarierea mijloacelor bănești din casierie; Deconturi de avans 01/01/2007-31/12/2012; Registrul procurărilor 01/01/2007-31/12/2012; Inventarierea decontărilor cu creditorii 01/01/2007-31/12/2012; Acte de verificare cu creditorii, dacă sunt datorii; Jurnal order, borderouri în care se reflectă decontările cu creditorii 01/01/2007-31/12/2012; Contracte și anexe la ele; Tabel de pontaj, 01/01/2007 - 31/12/2012; Borderou pe salariu 01/01/2007 - 31/12/2012; Fișa de calcul a salariului 01/01/2007-31/12/2012; Cartea de salariu 01/01/2007-31/12/2012; Calculul concediilor de odihnă, calcul concediilor de boală 01/01/2007-31/12/2012; Lista de state; Ordinele de angajare;

Ordinele de eliberare; Ordinele de concediu; Dosare personale (Copia buletinului de identitate, Fișa personală, Contract individual de muncă, Contract privind răspunderea materială, Fișa de post); Cerere de angajare; Cerere de eliberare; Graficul concediilor anuale; Registrul de evidență a contractelor individuale de muncă; Registrul de evidență a ordinelor; Documente privind protecția muncii; Cartea Mare 01/01/2007-31/12/2012.

În argumentarea cerințelor pretinse, reclamantul a invocat, în fapt că, la data de 05.11.2012, în Registrul de stat a persoanelor juridice au fost înregistrate modificări, conform cărora Leonid Cherjner a fost înregistrat în calitate de administrator al Restaurantului „Vis-a-vis Retro” SA. După înlăturarea lui Tatiana Edu de la conducerea societății “Vis-a-vis Retro” SA aceasta urma să transmită persoanei împuternicite de a administra activitatea întreprinderii toate actele juridice, inclusiv documentele contabile, contractele încheiate din numele societății, actele ce țin de cadre, ștampila întreprinderii, precum și toate celelalte documente pe care le deținea din perioada când se afla în această funcție (art.43 al Legii contabilității). În conformitate cu pct. 31 al Regulamentului cu privire la activitatea în domeniul confecționării ștampilelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.294 din 17.03.1998, la substituirea conducătorului ștampilele se transmit prin act persoanei recent desemnate. Prin urmare, Tatiana Edu era obligată să transmită ștampila cu toate documentele întreprinderii „Restaurantul Vis-a- vis Retro” SA lui Leonid Cherjner.

Menționează că, ignorând prevederile actelor legislative și normative în vigoare, precum și adresările expediate în adresa dnei Tatiana Edu de către administratorul Leonid Cherjner, precum și încercările anterioare efectuate, dna Tatiana Edu nu a restituit întreprinderii reclamante actele juridice pe care le deținea în timpul când deținea postul de administrator al întreprinderii, inclusiv documentele contabile, contractele încheiate din numele societății, actele ce țin de cadre, ștampila întreprinderii, precum și toate celelalte documente pe care le deținea din perioada de când se afla în funcție de administrator.

Din aceste considerente, pentru a nu împiedica desfășurarea activității curente a societății, administratorul Leonid Cherjner a anulat ștampila care era deținută de Tatiana Edu și a confecționat ștampile noi în conformitate cu actele normative în vigoare. Invocă reclamantul că, potrivit pct. 19 al Regulamentului cu privire la activitatea în domeniul confecționării ștampilelor în cazul înlocuirii ștampilelor ... ștampilele vechi se predau organelor afacerilor interne care eliberează un certificat de formă stabilită ce confirmă distrugerea acesteia.

La fel, menționează reclamantul că, tăinuind ștampila întreprinderii și refuzând transmiterea documentației atât contabile, cât și a documentației ce ține de cadrele societății (lista de state și de achitare a salariilor, tabele de pontaj, ordinele de angajare, contractele individuale de muncă, registrele de evidență a contractelor individuale de muncă și a carnetelor de muncă, etc.), procesele-verbale ale organelor de conducere ale societății, consideră că Tatiana Edu are drept scop de a falsifica documentația tăinuită de ea împreună cu ștampila societății și a obține profit material ilegal, în temeiul celor expuse, conform art. 43 Legea contabilității, pct. 19, 31 al Regulamentului cu privire la activitatea în domeniul confecționării ștampilelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 294 din 17.03.1998, solicită obligarea pârtei

Tatiana Edu să restituie administratorului reclamantului documentele contabile, documentele ce țin de cadrele societății (lista de state și de achitare a salariilor, tabele de pontaj, ordinele de angajare, contractele individuale de muncă, registrele de evidență a contractelor individuale de muncă și a carnetelor individuale de muncă, etc.), procesele-verbale ale organelor de conducere ale societății, contractele încheiate de către „Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA în activitatea curentă, precum și toate celelalte documente pe care le deținea din perioada când se afla în această funcție.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16.03.2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanței de fond „Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA a depus cerere de apel solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015, a fost respins apelul declarat de „Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2015.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului.

Totodată, a fost indicat că, instanța de fond a examinat cauza dată în conformitate cu legislația în vigoare, a dat apreciere corectă și justă circumstanțelor cauzei, probelor administrate și a emis o hotărîre legală și întemeiată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 16.07.2014, „Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015 și a hotărîrii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2015 și emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă integral acțiunea.

În argumentarea recursului recurentul a invocat că, atît instanța de fond, cît și instanța de apel au apreciat arbitrar probele din dosar, nu au elucidat și nu s-au expus asupra circumstanțelor esențiale ale pricinii, interpretînd în mod eronat legea, fapt ce a dus la soluționarea greșită a pricinii.

La data de 14.09.2015, intimata Tatiana Edu a depus referință la recursul declarant de „Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA, solicitînd declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de „Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 239 - 240 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. La adoptarea hotărîrii, instanța judecătorească, în limitele

pretențiilor invocate, apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În acest sens, Colegiul atenționează că norma de drept indicată impune instanței de judecată exigențe privind studierea minuțioasă a situației de fapt a chestiunii supuse judecării și încadrarea corectă de drept.

Potrivit materialelor cauzei, reclamantul “Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Tatiana Edu privind obligarea de a prezenta ștampila și actele societății.

În rezultatul judecării cazului, instanța de fond a respins acțiunea, soluție ce a fost menținută și prin decizia instanței de apel care a respins apelul “Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră hotărârile instanțelor judecătorești ilegale, pornind de la următoarele.

La examinarea litigiului atât instanța de fond, cât și cea de apel au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz fapt care a condus la aplicarea eronată a normelor de drept material, în consecință, au adoptat hotărâri neîntemeiate și ilegale.

Totodată, în speța dată sunt stabilite fapte suficiente pentru a da o soluție nouă de admitere a acțiunii „Restaurantului Vis-a-vis Retro” SA.

Colegiul conchide, că instanțele au ignorat probele prezentate, nu le-au apreciat și eronat nu le-au reținut ca pertinente pentru soluționarea corectă a litigiului.

Astfel, Colegiul concluzionează, că instanțele, nu au elucidat pe deplin toate circumstanțele raportat la argumentele și probele aduse de către recurentul “Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA.

Respectiv, constată Colegiul că, SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” a fost înregistrată în Registrul de stat a persoanelor juridice la 26.05.1994, forma organizatorico-juridică - societatea pe acțiuni.

Conform art. 69 alin. (4) al Legii cu privire la societățile pe acțiuni, nr. 1134 din 02.04.1997, organul executiv al societății poate fi colegial (comitet de conducere, direcție) sau unipersonal (director general, director).

Conform art. 69 alin. (1) al Legii nr. 1134 din 02.04.1997, de competența organului executiv țin toate chestiunile de conducere a activității curente a societății, cu excepția chestiunilor ce țin de competența adunării generale a acționarilor sau ale consiliului societății.

Conform art. 70 alin. (1) al Legii nr. 1134 din 02.04.1997, organul executiv al societății funcționează în baza legislației, statutului societății și regulamentului organului executiv al societății.

La caz, Colegiul constată că, pînă la 05.11.2012 administratorul întreprinderii era dna Edu Tatiana, a.n. 18.06.1978, IDNP 0953011892776. Faptul, că dna Edu Tatiana a deținut funcția de administrator al SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” a fost confirmat chiar de către aceasta încă la etapa examinării cauzei în fond. Conform art. 123 alin. 6 CPC - Faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Mai mult, reține Colegiul că, la materialele cauzei este anexată copia Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 10719 din 18.05.2012. Extrasul dat

confirmă faptul ocupării de către dna Edu Tatiana a funcției de administrator al SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” (f.d. 69).

În aceste ordine de idei, Colegiul apreciază critic poziția instanței de apel, care în decizia recurată a specificat, că SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” nu a probat nici funcția pe care o avea Tatiana Edu în cadrul societății, la fel nu s-au prezentat înscrisuri ce ar certifica care erau obligațiile acesteia conform fișei postului.

Totodată, în privința fișei de post a dnei Edu Tatiana, Colegiul reține ca just argumentul din recurs conform căruia, recurentul nu avea posibilitatea să prezinte asemenea document dacă intimata Edu Tatiana nu a transmis-o către recurent. În acest sens, menționează Colegiul că, recurentul prin depunerea acțiunii a solicitat transmiterea și a fișelor de post ai angajaților societății.

Astfel, Colegiul apreciază critic și ca fiind nefondate și neîntemeiate argumentele instanțelor conform cărora, SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” nu a probat nici funcția pe care o avea intimata Tatiana Edu în cadrul societății și nici nu s-au prezentat înscrisuri ce ar certifica care erau obligațiile acesteia conform fișei postului.

În aceeași ordine de idei, Colegiul reține ca just și argumentul din recurs, conform căruia, afirmațiile instanței de apel, precum că SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” nu a prezentat nici în instanța de fond nici în cadrul ședinței de apel, nici un act ce ar confirma că, Edu Tatiana ar deține actele solicitate sunt neîntemeiate, or, lista documentelor solicitate de către recurent a fost formată în baza: Legii Contabilității nr. 113 din 27.04.2007, Codului muncii al RM; Codului fiscal al RM; Hotărârii Guvernului nr. 294 din 17.03.1998 „cu privire la executarea Decretului Președintelui RM nr. 406 din 23.12.1997”; Standartului Național de Contabilitate 4; ordinelor și instrucțiunilor IFPS. Conchide Colegiul că, toate aceste acte normative direct stipulează lista documentelor în baza cărora se efectuează activitatea economică a întreprinderilor și pe care trebuie să le dețină orice agent economic.

Astfel, constată Colegiul că, la 05.11.2012 în Registrul de stat a persoanelor juridice a fost înregistrată modificarea, conform căreia dl Leonid Cherjner a fost înregistrat în calitate de administrator al SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” .

Conform art. 43 alin. (3) al Legii Contabilității nr. 113, răspunderea pentru organizarea păstrării și integritatea documentelor contabile o poartă conducătorul entității. În cazul destituirii conducătorului entității sau a persoanei responsabile de păstrarea documentelor contabile, aceste documente se transmit persoanei nou-numite. Transmiterea se efectuează prin întocmirea unui proces-verbal de predare-primire, în prezența comisiei, cu indicarea, în compartimentele respective ale acestuia, a categoriilor concrete și a termenelor de păstrare a documentelor, precum și a documentelor care lipsesc.

Totodată, în conformitate cu pct. 31 al Regulamentului cu privire la activitatea în domeniul confecționării ștampilelor aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 294 din 17.03.1998, la substituirea conducătorului, ștampilele se transmit prin act persoanei recent desemnate.

La caz conchide Colegiul că, după înlăturarea intimatei Tatiana Edu de la conducerea societății SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro”, aceasta urma să transmită persoanei împuternicite pentru administrarea activității întreprinderii toate actele juridice, inclusiv documentele contabile, contracte încheiate din numele societății,

actele ce țin de cadre, ștampila întreprinderii, precum și toate celelalte documente pe care le deținea din perioada când s-a aflat la această funcție.

Prin urmare Colegiul stabilește că, intimata Tatiana Edu este obligată să transmită ștampila cu toate documentele solicitate, întreprinderii SA „Restaurantul Vis-a-Vis Retro” în speță noului administrator, dlui Leonid Cherjner.

Mai mult, reține Colegiul că, în cadrul examinării cauzei în fond, în ședința de judecată care a avut loc la 07.02.2014, dna Tatiana Edu a recunoscut acțiunea reclamantei, și a menționat că este de acord să transmită actele solicitate pe care le deține (f.d. 21). Despre acest fapt se fac mențiuni și în hotărârile instanțelor inferioare, or, conform art. 123 alin. (6) CPC al RM, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Din acest considerent, Colegiul constată că pretențiile “Restaurantul Vis-a-vis Retro” SA sunt întemeiate, Tatiana Edu urmînd să prezinte reclamantului ștampila și toate celelalte acte ale societății care au fost solicitate.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că instanțele judecătorești au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz, fapt care a condus la aplicarea eronată a normelor de drept material, în consecință, au adoptat hotărâri neîntemeiate și ilegale, deoarece, prin actele cauzei a fost demonstrată temeinicia acțiunii recurentului.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2015 și de a adopta o hotărîre nouă de admitere a acțiunii Societății pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro” împotriva lui Tatiana Edu privind obligarea de a prezenta ștampila și actele societății.

În conformitate cu art. 94 al. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. În cazul mai multor reclamanți sau pîrîți, aceștia sînt obligați să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, în funcție de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei.

Din materialele cauzei, rezultă că recurentul pe parcursul examinării cauzei a suportat cheltuieli de judecată, ce se compun din 225,00 lei pentru achitarea taxei de stat la depunerea cererilor de chemare în judecată, 100,00 lei – taxa de stat pentru examinarea pricinii în instanța de fond, 75,00 lei – taxa de stat la depunerea apelului și 50,00 lei – taxa de stat la depunerea cererii de recurs, care și urmează a fi încasate de la intimat în beneficiul recurentului.

Ținînd cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 martie 2015 și se adoptă o hotărîre nouă după cum urmează.

Se admite acțiunea înaintată de Societatea pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro” împotriva lui Tatiana Edu privind obligarea de a prezenta ștampila și actele societății.

Se obligă Tatiana Edu să prezinte Societății pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro” fișele de inventar privind evidența mijloacelor fixe; Borderou de evidență a MF perioada 01/01/2007-31/12/2012; Documente justificative privind intrarea MF, dreptul de proprietate asupra MF (contract vânzare-cumpărare); Registrul livrărilor 01/01/2007- 31/12/2012; Inventarierea decontărilor cu debitorii 01/01/2007-31/12/2012; Acte de verificare cu debitorii, dacă sunt datorii; Jurnal order, borderouri în care se reflectă decontările cu Debitorii; Contracte și anexe la ele; Dispoziții de încasare 01/01/2007- 31/12/2012; Dispoziții de plată 01/01/2007-31/12/2012; Registrul de casă 01/01/2007- 31/12/2012; Inventarierea mijloacelor bănești din casierie; Deconturi de avans 01/01/2007-31/12/2012; Registrul procurărilor 01/01/2007-31/12/2012; Inventarierea decontărilor cu creditorii 01/01/2007-31/12/2012; Acte de verificare cu creditorii, dacă sunt datorii; Jurnal order, borderouri în care se reflectă decontările cu creditorii 01/01/2007-31/12/2012; Contracte și anexe la ele; Tabel de pontaj, 01/01/2007 - 31/12/2012; Borderou pe salariu 01/01/2007 - 31/12/2012; Fișa de calcul a salariului 01/01/2007-31/12/2012; Cartea de salariu 01/01/2007-31/12/2012; Calculul concediilor de odihnă, calcul concediilor de boală 01/01/2007-31/12/2012; Lista de state; Ordinele de angajare; Ordinele de eliberare; Ordinele de concediu; Dosare personale (Copia buletinului de identitate, Fișa personală, Contract individual de muncă, Contract privind răspunderea materială, Fișa de post); Cerere de angajare; Cerere de eliberare; Graficul concediilor anuale; Registru de evidență a contractelor individuale de muncă; Registrul de evidență a ordinelor; Documente privind protecția muncii; Cartea Mare 01/01/2007-31/12/2012.

Se încasează de la Tatiana Edu în beneficiul Societății pe Acțiuni “Restaurantul Vis-a-vis Retro” cheltuielilor suportate pentru achitarea taxei de stat în suma de 225 (două sute douăzeci și cinci) de lei .

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valeriu Doagă

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea